
Stół konsolowy z Sali Tronowej

Stół konsolowy z Sali Tronowej oraz stojący na nim wielki zegar rotacyjny należały do najcenniejszych wyrobów sztuki francuskiej, jakie Stanisław August zamówił w Paryżu, urządzając swoją siedzibę królewską w Warszawie. Projekty stołu konsolowego oraz zegara rotacyjnego były efektem współpracy dwóch wybitnych artystów – Victora Louisa, zdolnego architekta oraz Jeana-Louisa Prieura, nieprzeciętnego rzeźbiarza-ornamencisty, brązownika i cyzelera.

Stół konsolowy wykonany został w Paryżu, prawdopodobnie w latach 1766 – 1768, według projektu Jeana-Louisa Prieura z 1766 r. (Gabinet Rycin Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego, Zb. król. P. 183 nr 142). Stanowił on podstawę zegara rotacyjnego, projektowanego również przez J.-L. Prieura w 1766 r. (Gab. Ryc. BUW, Zb. król. P. 183 nr 143), wykonanego we Francji w latach 1766 – 1777. Autorem mechanizmu był słynny zegarmistrz paryski – Jacques-Joseph Lepaute de Bellefontaine (1777 r.) Pierwotnie obiekty te przeznaczone były do Sypialni króla. Wobec zmiany koncepcji architektonicznej, umieszczone zostały w latach 80. XVIII w. w Sali Tronowej, zwanej Nową Salą Audiencjonalną. Zgodnie z koncepcją artystyczno-ideową wnętrza, w sali tej zgromadzono dzieła sztuki o najwyższym poziomie artystycznym. Do nich należał także stół Prieura oraz majestatyczny zegar, które stanęły naprzeciw tronu królewskiego, między oknami.

Stół konsolowy J.-L. Prieura oraz stojący na nim cenny zegar, znajdowały się w Zamku Królewskim w Warszawie – mimo zmiennych uwarunkowań historycznych – aż do 1915 r. (stały wówczas w Dawnej Sali Audiencjonalnej). W czasie I wojny światowej podzieliły one los wielu obiektów wywiezionych do Rosji. Po rewindykacji w 1922 r. ponownie zdobiły wnętrza Zamku. Początkowo eksponowano je w Dawnej Sali Audiencjonalnej, a w końcu lat 20. wróciły na swoje miejsce w Sali Tronowej, gdzie stały do 1939 r. Zaginęły w czasie II wojny światowej.

Stół konsolowy oraz zegar rotacyjny były własnością Zamku Królewskiego w Warszawie i zostały wpisane do księgi inwentarzowej w 1922 r. pod numerami: 1475 (konsola), 1489 (błat stołu), 1649 (zegar). Inwentarz Zamku Królewskiego spłonął w czasie Powstania Warszawskiego. Pozostały jedynie zdjęcia sprzed 1939 r., rysunki projektowe oraz wcześniejsze noty inwentarzowe.

Po zakończeniu II wojny światowej próbowano odzyskać te bezcenne dla Zamku i kultury polskiej dzieła. Niestety – odnaleziono jedynie fragment zegara rotacyjnego z dwoma puttami trzymającymi kartusz z herbami Rzeczypospolitej i Poniatowskich, zwieńczony koroną królewską – obecnie znajduje się on w zbiorach Zamku Królewskiego w Warszawie, nr inw. ZKW 1187. Stół konsolowy z Sali Tronowej, tak bardzo istotny zarówno dla jej wyglądu, jak i dla treści, Niestety zaginął – mamy jednak nadzieję, że nie bezpowrotnie.